

CYKELTJEK

En cykel, der fungerer, giver større cykelglæde og bedre trafiksikkerhed. Eleverne har en alder nu, hvor de ofte bruger cyklen både til skole og i forbindelse med fritidsarbejde og i den øvrige fritid. For at kunne cykle sikkert og undgå bøder skal de unge vide, hvad der er lovpligtigt udstyr på en cykel – og hvordan man tjekker, om det virker, som det skal. Det lærer de i opgaverne nedenfor.

Husk at det giver et ekstra point at have tjekket sin cykel. Så glem ikke at sætte kryds på køreskemaet, når cyklerne er tjekket!

FUP ELLER FAKTA OM JERNHESTEN

Fag: Færdselslære

Tidsforbrug: 1-2 x 45 min.

Materialer: "Fup eller fakta om jernhesten!" (aktivitetsark)

Start med en afkrydsningsopgave, hvor der arbejdes med to mål:

- At afkode opgavens udsagn korrekt og bedømme dem
- At afdække, hvad eleverne ved om cyklens udstyr og vedligeholdelse

Lærerens udgave af tipskupon med løsning/forklaring:

FUP ELLER FAKTA OM JERNHESTEN!	FUP	FAKTA
1. Det er lovpligtigt at have ringeklokke på cyklen		X
2. Der skal både være gule reflekser i hjulene og hvide refleksstriber i dækkene <i>Der skal enten være gule reflekser i hjulene eller hvide refleksstriber i dækkene</i>	X	
3. Hjulene må gerne være exede – det er bare ikke så fedt at køre med! <i>Dette spørgsmål kan diskuteres: Eksede hjul er ikke forbudt. Loven siger ikke noget specifikt om eksede hjul – men cyklen skal være i en sådan stand, at den kan benyttes uden fare eller ulempe.</i>	X	X
4. Kæden skal være stram og smurt <i>Dette spørgsmål kan diskuteres: En velholdt kæde er ikke påbudt. Loven siger ikke noget specifikt om vedligeholdelse af kæden – men cyklen skal være i en sådan stand, at den kan benyttes uden fare eller ulempe.</i>	X	X
5. Der skal være enten en fodbremse og en håndbremse - eller to håndbremsere		X
6. Der skal være gul refleks bagpå <i>Refleksen bagpå skal være rød</i>	X	
7. En forlygte må gerne blinke		X
8. En baglygte skal have et konstant lys <i>Både en forlygte og en baglygte må blinke</i>	X	
9. Der skal være røde reflekser på pedalerne <i>Der må kun være gule reflekser på pedalerne</i>	X	
10. En cykel må ikke rasle og have løse dele <i>Dette spørgsmål kan diskuteres: Loven siger blot, at cyklen skal være i en sådan stand, at den kan benyttes uden fare eller ulempe.</i>	X	X

Efter løsning af opgaven samtales om svarene. Baggrundsviden til denne samtale ses under næste afsnit "Tjek din cykel" og i skemaet med løsninger. Se evt. også Færdselslovens bekendtgørelse om cyklers indretning og udstyr mv. Læreren kan herefter vælge, at eleverne skal se videoen "Cykeltjek med Magnus" på alleboerncykler.dk/cykeltjek, inden de skal ud for at tjekke deres egen cykel.

TJEK DIN EGEN CYKEL

Fag: Færdselslære

Tidsforbrug: 2 x 45 min.

Materialer: "Tjek din egen cykel" (aktivitetsark), elevens egen cykel, blyant og evt. mobiltelefon, videoen "Cykeltjek med Magnus" på alleboerncykler.dk/cykeltjek

Nu skal eleverne tjekke deres egne cykler. Hvis I ikke tidligere har set videoen "Cykeltjek med Magnus", er det en god idé at se den i klassen, inden cykler skal efterses. Udenfor skal eleverne bruge deres cykel, aktivitetsarket og en blyant.

Alle cyklens dele gennemgås, og eleven sætter kryds ved de dele, som er i orden. Se tjekliste nederst. Eleverne kan arbejde alene, parvist eller i små grupper om opgaven. Sedlen sendes med eleven hjem. Det kan være en ide at lave cykeltjekket som optakt til Alle Børn Cykler – så alle cykler faktisk virker, når cykelaktiviteterne for alvor går i gang.

Eleverne kan evt. som supplement arbejde med små film på mobiltelefonen: Her skal de efter endt arbejdsgang med aktivitetsarket give en gennemgang af deres cykels stand. De skal arbejde systematisk og i korte, tydelige mundtlige formuleringer. Filmens billedside skal vise de omtalte dele på cyklen. Filmene kan eventuelt bruges til støtte for mindre og/eller læsesvage elever.

En god idé!

Der er stor forskel på, hvor lang tid eleverne bruger på det praktiske cykeltjek. Det vil derfor være en fin idé at medbringe klude, et par spande vand og en værktøjskasse, så elever, der er hurtige, kan bruge tiden på noget fornuftigt: at gøre cyklen ren og spænde efter.

Eleverne tjekker følgende på deres egen cykel:

Passer sadel og styr til din højde?

- I denne aldersgruppe, hvor det er større børn og voksne kan det være tilstrækkeligt, hvis de kan nå med én fod. Styr og sadel skal typisk sidde i samme højde.

Er dækkene pumpet?

- Dækkene skal være gode pumpede.
- Er nok slidbane? Tjek om der stadig er riller, som kan give et godt vejgreb. Ellers er det tid til nye dæk.

Er kæden stram og smurt?

- Cyklen kører bedst, når kæden er stram og smurt. Den må ikke hænge slapt ned i en bue, og den må heller ikke være rød af rust.

Er hjulene helt lige – altså ikke eksede?

- Forhjul og baghjul løftes efter tur og drejes rundt. Eleverne iagttager, om de kører lige.

Virker håndbremsen godt, og er den let at trykke ind?

- Forhjulet løftes og snurres rundt, og bremsen aktiveres. Håndbremsen skal være let at trykke ind og bremse med det samme
- Baghjulet løftes efterfølgende, og bremsen tjekkes. Der skal være enten en fodbremse og en håndbremse - eller to håndbremses. (Hvis cyklen er købt før 1. januar 1998, er det lovligt med kun én fodbremse - men det er bedst at have to bremses.)

Er alt fra skærme til bagagebærer spændt godt, så ingenting rasler?

- Eleven afprøver/mærker efter, om cyklens dele er fastgjort ordentligt. Cyklen trækkes rundt og "bumpes" i jorden for at høre, om noget rasler. Hvis noget rasler, skal det skrues fast.

Tjek om der er følgende lovpligtige dele på cyklen:

- To bremses – en på hvert hjul
- Ringeklokke
- Rød refleks bagpå
- Hvid refleks foran
- Gule reflekser på egerne eller hvid refleksstribe i dækket
- To gule reflekser på hver pedal
- Godkendt lås

Når du cykler i mørke, skal der også være lygter på cyklen:

- Hvid eller gul lygte foran (den må gerne blinke)
- Rød lygte bagpå (den må gerne blinke)

Formål for emnet færdselslære

Formålet med undervisningen i færdselslære er, at eleverne opnår sikkerhed i at færdes i trafikken uden risiko for sig selv eller andre.

Stk. 2. Eleverne skal opnå viden om de faremomenter og muligheder, som de stilles over for i trafikken.

Stk. 3. Undervisningen skal bidrage til, at eleverne bliver opmærksomme og ansvarlige trafikanter. Eleverne skal vide, at deres adfærd i trafikken er led i en sammenhæng, som giver dem muligheder, men også medansvar og forpligtelser. Eleverne skal kende til forholdsregler i forbindelse med ulykker, herunder førstehjælp.

Trafikal adfærd

- Egen sikkerhed
- Ansvar

Forfatter: Anne Hindkjær, Udeskolelærer